

LIJST VAN VRAGEN

1

Klopt de observatie van de Algemene Rekenkamer dat de Amerikaanse autoriteiten, na publicatie van de Nederlandse jaarrapportages in maart, in de regel in de maand april met actualisering van de kostprijzen komen?

2

Wanneer zou de Kamer op zijn vroegst de jaarrapportage kunnen ontvangen indien de Kamer daaraan de eis zou koppelen dat de informatie uit de in dat jaar te verschijnen Selected Acquisition Report (SAR) wordt doorgerekend naar de Nederlandse situatie en wordt meegenomen in de jaarrapportage?

3

Bent u bereid in het vervolg de jaarrapportage uit te brengen nadat de Amerikaanse autoriteiten de jaarlijkse actualisering van de kostprijs van de Joint Strike Fighter (JSF) hebben bekendgemaakt?

4

Welke voor- en nadelen ziet u om de publicatiedatum van de jaarrapportage in de toekomst zo te stellen dat de nieuwste kostprijsinformatie kan worden opgenomen?

5

Hoeveel Nederlandse banen zijn volgens u direct en indirect afhankelijk van Nederlandse deelname aan het JSF-programma?

6

Hoe lang verwacht u dat de F-35 in productie zal zijn? Hoe verhoudt zich dat tot andere kandidaten voor het programma Vervanging F-16?

7

Duidt de prijsontwikkeling van de LRIP-series op dalende kosten van de toestellen? Duidt het feit dat de prijzen lager uitvallen dan geraamd erop dat de definitieve versie van de F-35 goedkoper zou kunnen uitvallen dan geraamd door de Amerikaanse overheid en door Defensie?

8

Is het zo dat de prijzen van de LRIP-serie tot nog toe bij iedere lichting lager zijn uitgevallen dan geschat door de Amerikaanse overheid? Zo ja, hoe verklaart u deze meevallers? Zo ja, verwacht u dat de reden(en) van deze meevallende prijzen eveneens zullen meespelen bij de toekomstige lichtingen in de productiefase en dat deze dientengevolge ook goedkoper kunnen uitvallen?

9

Is inmiddels aan alle voorwaarden van de motie Hamer voldaan?

10

De Amerikaanse minister van Defensie Robert Gates heeft gezegd: «We cannot afford not to buy the JSF». Geeft dit de Amerikaanse betrokkenheid bij het programma en het belang dat aan de F-35 gehecht wordt voor de Amerikaanse defensiestrategie en dus de NAVO-defensiestrategie voor de komende decennia aan?

11

Is het zo dat kostenstijgingen momenteel vooral opvallen doordat de Euro het afgelopen jaar in waarde gedaald is ten opzichte van de dollar?

12

Het JSF-programma is erop gericht om ervoor te zorgen dat met de F-35 de NAVO tot ver in de 21e eeuw over het absolute mondiale luchtoverwicht kan beschikken. Mocht Nederland besluiten geen F-35 aan te schaffen, is er dan een andere geloofwaardige bijdrage aan dit doel mogelijk voor NAVO-lidstaat Nederland?

13

Is het waar dat Minister Gates zelf al heeft aangegeven dat de eigen raming van de kosten van het programma onacceptabel hoog is? Past dit binnen de Amerikaanse strategie om bij de kostenraming uit te gaan van een «worst case»-scenario? Kan hieruit worden afgeleid dat de uiteindelijke kosten minder zullen zijn?

14

Kunt u de Kamer informeren welke verplichtingen Nederland in 2010 en 2011 heeft aangegaan ter voorbereiding op de mogelijke verwerving van de F-35?

15

Kunt u de Kamer informeren welke verplichtingen u voornemens bent om in 2011 aan te gaan met het oog op de mogelijke verwerving van de F-35?

16

In hoeverre bent u aanspreekbaar door de Tweede Kamer op het geraamde budget en gewenste aantallen vliegtuigen zo lang een verwervingsbesluit formeel niet genomen is?

17

In 2001 kwam de JSF als beste toestel voor de beste prijs naar voren uit de kandidatenevaluatie van de B/C-fase. Deelt u deze conclusie nog steeds? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

18

Volgens het rapport van de Government Accountability Office (GAO) worden er positieve ontwikkelingen voor het JSF-programma verwacht na de herstructureren van het programma. Wat verwacht u dat de Amerikaanse herstructurering van het JSF-programma voor een gevolgen zal hebben voor de duur van het programma en de kostprijs?

19

Staat de omvang van de projectorganisatie in verhouding tot de ambities van het project vervanging F-16?

20

Kunt u in het kader van de aangekondigde herijkingbrief ook aangeven welke gevolgen de herijking heeft voor de bemensing van de projectorganisatie Vervanging F-16?

21

Door de procedure van de Nunn-McCurdy-wetgeving heeft het Pentagon moeten verklaren dat het JSF-project essentieel is voor de Amerikaanse nationale veiligheid, dat er geen goedkope alternatieven zijn en dat het programma een hogere prioriteit heeft dan andere programma's waarvan de budgetten moeten worden verminderd als gevolg van de kostenstijging van het F-35 programma. Deelt u de mening van het Pentagon

over het belang van het JSF-programma? Onderstreept deze visie van het Pentagon het feit dat de JSF de komende decennia een vooraastaande rol zal spelen in de Amerikaanse defensiestrategie en hiermee ook de defensiestrategie van de NAVO?

22

Deelt u de visie van het Pentagon dat er geen alternatieven voor de JSF zijn die tegen lagere kosten kunnen voorzien in de benodigde capaciteiten? Maakt dit feit de JSF tot de enige toekomstbestendige opvolger van de F-16?

23

Wat is de verklaring voor het feit dat er bijna drie maanden zitten tussen de melding aan het Amerikaanse Congres van de budgetoverschrijding en de informatie hierover aan de Tweede Kamer?

24

Wat is de verklaring voor het feit dat de Kamer pas in december over de 1,4 miljard Euro verhoging is geïnformeerd terwijl de Amerikaanse Rekenkamer al in maart 2010 een budgetverhoging van meer dan 50 procent signaleerde?

25

Kunt u uiteenzetten op welke gronden de Italianen besloten hebben af te zien van deelname aan de IOT&E fase?

26

Kunt u uiteenzetten op welke gronden Denemarken en Canada besloten hebben hun planningsaantallen naar beneden aan te passen?

27

Kunt u uiteenzetten welke oorzaken er zijn voor de vertraging bij de productie van de testtoestellen?

28

Kunt u de Nederlandse bijdrage van € 359 mln. (prijspeil 2006) becijferen in het prijspeil van 2011?

29

Kunt u uiteenzetten wanneer gedetailleerde opleidingsplanning beschikbaar is met het oog op de start van de opleiding in 2012?

30

Op welke wijze wordt de opleiding in 2012 ingevuld voor de geplande periode tot augustus 2012 als het eerste testtoestel voor Nederland beschikbaar komt?

31

Worden de door Nederland aangeschafte testtoestellen uitsluitend door Nederland gebruikt?

32

Hoeveel gaat Israël per stuk betalen voor de 20 gekochte F-35 toestellen van de CTOL-versie? Hoe is berekend dat Nederland hiervan \$ 200 000 aan royalty's zal ontvangen per vliegtuig?

33

Blijft het bedrag aan royalty's ook in de toekomst ongeveer \$ 200 000 per toestel? Is dat meer of minder dan geraamd was?

34

Wat is op dit moment het verschil in gemiddelde prijs tussen «van de plank kopen» (Israël) of de gemiddelde prijs per toestel voor deelnemers in het JSF-project?

35

Welke gevolgen heeft uitstel van de operationele testfase tot 2015 voor de start van de opleidingen in 2012?

36

Betekent het oordeel van het Pentagon over de gevolgen van het schrappen van de tweede motor op het concurrentievermogen dat dit geen negatieve gevolgen voor de prijs zal hebben?

37

Is inmiddels door het Amerikaanse congres toch budget toegekend voor de tweede motor? Zo nee, verwacht u dat dit nog gaat gebeuren? Wat zijn de ontwikkelingen op dit gebied?

38

Hoe staat het met de onderhandelingen tussen de VS en Japan, Singapore, Spanje en Zuid Korea over aanschaf van JSF-toestellen?

39

Kunt u de Europese belangen bij de productie, instandhouding en doorontwikkeling van de F-35 nader omschrijven?

40

Wat was de Nederlandse overweging om deel te nemen aan de operationele testfase? Weegt dit op tegen de kosten van de testtoestellen?

41

Wat gebeurt er met de testtoestellen nadat er een nieuwe LRIP-serie is geproduceerd? Wat gebeurt er met de testtoestellen nadat de operationele testfase is afgelopen?

42

Zijn de prijsschattingen van Cost Assessment and Program Evaluation (CAPE) over het algemeen hoger dan de overige prijsschattingen? Zo ja, wat is hier de reden voor? Is dit om een veilige marge in te bouwen tussen prijsschatting en daadwerkelijke prijs?

43

In hoeverre zijn prijsstijgingen of -dalingen tijdens de ontwikkelingsfase voor rekening gekomen van de Nederlandse deelname hieraan? In hoeverre zullen prijsstijgingen of -dalingen tijdens de ontwikkelingsfase in de toekomst voor rekening komen van de Nederlandse deelname hieraan?

44

Wat zijn de operationele kosten van de F-16 per toestel in 2016 en in 2019? Wat zijn de geschatte operationele kosten per toestel van de JSF in 2016 en 2019?

45

Wanneer het zo is dat de operationele kosten van de verouderde F-16 steeds hoger worden, in hoeverre benadrukt dit volgens u dan de noodzaak van het project Vervanging F-16? Wanneer denkt u dat het punt bereikt wordt dat het duurder wordt de F-16 te behouden dan een vervanger als de JSF aan te schaffen?

46

Wanneer is naar verwacht het punt waarop de F-16's niet meer aan de operationele eisen voldoen?

47

Wat zouden de operationele voordelen van de F-35 zijn bij Nederlandse deelname aan de handhaving van de no-flyzone in Libië in vergelijking met de F-16?

48

Wanneer komt u met ramingen van de kosten van het langer doorvliegen met de huidige F-16 toestellen? Op welke termijn kunt u de Kamer informeren over de vraag welke investeringen noodzakelijk zijn bij het langer doorvliegen met de F-16?

49

Wanneer bent u van plan een besluit te nemen over mogelijke scenario's voor het doorvliegen met de F-16 en hoe en wanneer wordt vervolgens de Tweede Kamer over de nu in ontwikkeling zijnde scenario's geïnformeerd?

50

Zijn scenario's waarbij invoering van de vervanger van de F-16 met vier of zes jaar wordt vertraagd ten opzichte van de planning van 2010 realistisch indien pas na de verkiezingen van mei 2015 een besluit wordt genomen over de aanschaf van een vervanger voor de F-16?

51

Welke randvoorwaarden stelt u op het punt van veiligheid bij het langer doorvliegen met F-16 toestellen?

52

Zijn er statistieken beschikbaar over de verliezen van F-16's als gevolg van technische mankementen?

53

Hoe «scoort» de F-16 op het aspect van vredesverliezen ten opzichte van vergelijkbare toestellen?

54

Is op basis van internationale statistieken een verband tussen levensduur en operationele risico's van de F-16 bekend? Zo ja, kunt u dit verband nader omschrijven?

55

Heeft het ministerie van Defensie bij de producenten van de genoemde alternatieven informatie over ontwikkelingen en prijzen opgevraagd of de in openbare bronnen gevonden informatie getracht te verifiëren bij de producenten?

56

Welke open bronnen zijn er door het ministerie van Defensie gebruikt?

57

Heeft het ministerie van Defensie gebruik gemaakt van de openbare stukken en verantwoording die in andere landen door de ministeries van Defensie aan de parlementen zijn verstrekt?

58

Betekent het annuleren van de Britse bestelling van de Eurofighter dat de Britten zich volledig wensen te richten op het F-35-programma?

59

Wat is de reden dat Zwitserland de keuze tussen de Rafale, Eurofighter en de Gripen NG heeft uitgesteld? Komt de F-35 wellicht alsnog in beeld bij de Zwitsers? Zo nee, is bekend waarom de F-35 daar geen kandidaat is?

60

Is het correct dat de stuksprijs van de F-35 goedkoper wordt ingeschat dan de concurrenten Advanced F-16, Rafale, Eurofighter Tranche 3 en Gripen NG?

61

Hoe lang verwacht u dat de F-35 en de concurrenten Advanced F-16, Eurofighter tranche 3, Rafale en Gripen NG nog in productie zullen zijn?

62

Bent u bereid om nader onderzoek te doen naar de geluidsbeleving van de JSF?

63

Wat is uw reactie op de constatering dat het verschil in meteo-omstandigheden tussen de Verenigde Staten en Nederland het moeilijk maakt om de meetresultaten uit de VS op de Nederlandse situatie toe te passen?

64

Bent u bereid om, indien tot aanschaf van de JSF wordt besloten, een permanent geluidsmeeetnet om de vliegbasis/-bases aan te leggen waar de JSF in de toekomst wordt gestationeerd?

65

Kunt u de risico's die verbonden zijn aan de transitie van de F-16 naar de F-35, op operationeel gebied, op het gebied van Autonomic Logistics Information System (ALIS) en voor het nieuwe instandhoudingconcept nader concretiseren? Wat is gedaan en wat kan nog gedaan worden om deze risico's te beperken?

66

Wat betekent de vertraging van de testfase en de SDD-fase voor het tot op heden voorziene aanschafschema van de F-35 als tot verwerving zou worden besloten?

67

Kunt u een geactualiseerd schema geven waarin in één oogopslag duidelijk wordt in welke jaren de mogelijk te verwerven F-35's operationeel zijn, respectievelijk in welke jaren de uitfasering van de bestaande F-16-vloot is gepland?

68

Kunt u nader toelichten waarom het «lastig te beoordelen» is wat de prijzen voor de door Nederland aan te schaffen eerste productietoestellen zijn?

69

Is er inmiddels een prijsmechanisme afgesproken waarbij het niet uitmaakt hoe vroeg of laat de JSF-partners bestellen? Zo ja, waarom is de prijs dan lastig te beoordelen? Zo nee, waarom is dat niet gelukt en hoe wordt dan voorkomen dat Nederland als één van de eerste landen bestelt en daarmee een hoge prijs betaalt?

70

Kunt u een besluit nemen over aan te schaffen toestellen als de prijs ervan lastig te beoordelen is? Hoeveel prijszekerheid zal Nederland verlangen?

71

Staat bij de vervanging van de F-16 het beschikbare maximale budget centraal of het operationeel noodzakelijk geachte aantal vliegtuigen?

72

Zijn aan het uitstel van het aanschafbesluit tot 2015 ook risico's of nadelen verbonden? Zo ja, welke? Zo nee, waarom hebben Australië, Italië, Noorwegen, Turkije en het VK al definitief besloten tot aanschaf als wachten daarmee tot 2015 geen verschil maakt?

73

Is er een risico dat bij de verdeling van orders over de partnerlanden de komende jaren de Nederlandse industrie in het nadeel is zolang Nederland nog niet heeft besloten tot aanschaf van de F-35?

74

Wat is de reden dat de Nederlandse vertegenwoordiger bij het JSF Program Office niet alle maandelijkse rapporten ontvangt? Wat is precies de strekking en relevantie van deze op pagina 19 van de rapportage van de auditdiensten genoemde rapporten? Welke landen ontvangen deze rapporten wel?

75

Kan gesteld worden dat de buffer binnen het investeringsbudget die thans aanwezig is als gevolg van de plandollarkoers en de dollarkoers van begin april 2011 grofweg € 900 miljoen bedraagt?

76

In hoeverre kan dit valutavoordeel worden veilig gesteld door het aangaan van valutatermijncontracten? In welke mate is dat tot nu toe gebeurd?

77

Kunt u aangeven welke technische problemen tot op heden zijn gerezen in de testfase en waarom deze niet als fundamenteel kunnen worden beschouwd?

78

U schrijft dat de geraamde stuksprizen van de productietoestellen van de F-35 de komende jaren verder zullen stijgen als gevolg van ontwikkelingen bij onder meer lonen en grondstofkosten? Is ditzelfde het geval voor de concurrenten Rafale, Advanced F-16, Gripen NG en Eurofighter tranche 3? Zo ja, verwacht u dat deze kostenstijging in ieder geval evenredig zal zijn?

79

Is er inmiddels een raming van de exploitatiekosten van CAPE beschikbaar?

80

Kunt u concreet aangeven wat bedoeld wordt met de constatering in de jaarrapportage dat de besluitvorming over de F-16 de omzetverwachtingen van de Nederlandse industrie kan beïnvloeden?

81

Waarop was de oorspronkelijke omvang van € 100 mln. van de projectreserve gebaseerd?

82

Wat wordt bedoeld met de opmerking dat de resterende projectreserve wordt «betrokken bij de herijking»? Geldt dat niet voor alle posten?

83

Hoe verhoudt zich dit tot de constatering van de auditdiensten dat in de geactualiseerde raming van de investeringskosten geen projectreserve meer is opgenomen?

84

Deelt u de constatering van de auditdiensten dat bij projecten van deze omvang en complexiteit een reserve gebruikelijk is? Zo nee, waarom is bij dit project daar niet voor gekozen? Zo ja, wordt de projectreserve voortaan –naar analogie van andere grote (infrastructuur)projecten- op een vast percentage (bijvoorbeeld 5% of 10%) van het projectbudget bepaald?

85

Wanneer komt u met actuele ramingen van de exploitatiekosten van het F-35 programma, inclusief de effecten van de herijking en de cijfers uit de SAR 2010?

86

Hoeveel is thans in de meerjarenprognoses van de rijksbegroting gereserveerd voor de jaarlijkse structurele exploitatielasten?

87

Hoe realistisch is het om voor inflatie van personeelskosten en brandstofprijzen op lange termijn uit te gaan van minder dan 2% (per jaar?)?

88

Kunt u een nadere toelichting geven op het feit dat in 2010 de exploitatiekostenraming met ruim € 1,6 miljard is verhoogd als gevolg van nieuwe cijfers over de kosten van reparaties van reservedelen?

89

Is te verwachten dat ook in de toekomst de posten van de exploitatiekostenraming jaarlijks met (vele) honderden miljoenen euro's kunnen veranderen?

90

Kunt u aangeven wat de belangrijkste veronderstellingen en parameters zijn van het levensduurkostenmodel, hoe gevoelig die zijn voor schommelingen in de input (elasticiteiten) en op welke parameters de huidige raming gebaseerd is?

91

Kunt u in de jaarrapportage in het vervolg ook een integraal overzicht opnemen van de jaarlijkse ontwikkeling van het geraamde investering- en exploitatiebudget van dit groot project?

92

Zijn de SAR 2010 data al bekend?

93

Kunt u een voorlopige indicatie geven van de afdrachtplichtige omzet en de afdracht over het jaar 2010? Kunt u de Kamer per brief informeren over de afdrachtplichtige omzet en de afdracht over 2010 na de controle van de auditdiensten?

94

Kunt u uiteenzetten wat het betekent dat de Staat bereid is met de industrie in overleg te treden als er zich omstandigheden voordoen van dien aard dat de Staat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen ongewijzigde instandhouding van de MFO en de aanvullende afspraken kan verwachten?

95

Is de waarde van de behaalde contracten tijdens de SDD-fase van meer dan 1 miljard dollar meer dan verwacht? Verwacht u dat dit nog meer zal stijgen? Zo ja, met hoeveel?